

Valintalautakunnan puheenjohtajan Myry Voipion puhe

Lasten- ja nuortenkirjallisuuden Finlandia-ehdokkaiden julkistuksessa 7.11.2018

Lasten- ja nuortenkirjallisuus on kutkuttavaa, säkenöivää ja koskettavaa. Se on mahdollisuuksien kenttä, joka kattaa alleen lukuisia lajityyppejä realistisesta kerronnasta jatkuvasti monipuolistuvaan spekulatiivisten maailmojen kirjoon. Kun lukija tarttuu kirjaan ja asettuu paikoilleen, arjen päälle piirtyy kertomuksen kautta muodostuva kaunokirjallinen tila. Niin kirjallisuus tuottaa ja muodostaa oman todellisuuteensa ja maailmojen kohtauspaikan. Tähän tilaan lasten- ja nuortenkirjallisuus kutsuu lukijoitaan, yksin ja yhdessä, avartamaan mielikuvitustaan ja kokemusmaailmaansa. Parasta on, että kirjan matkaan voi hypätä yhtä lailla kotisohvalta, junan penkiltä kuin vuoteestaan.

Vuoden 2018 lasten- ja nuortenkirjallisuuden Finlandia-palkintoehdokkaat nimetään tänään. Tänä vuonna raadissa ovat kanssani työskennelleet libristi Leena Kero-Taiminen ja ohjaaja Rami Saarijärvi. Raatityö on vienyt mukaan monenlaisiin maailmoihin: kuluneena vuonna on julkaistu loruja ja runoja, satuja ja kuvakirjoja, erilaisia tieto-, taito- ja leikkikirjoja sekä teemoiltaan ja tyyleitään keskenään erilaisia romaaneja. Lasten- ja nuortenkirjallisuuden parissa saakin perehtyä niin kaikkien pienimmille lukijoille suunnattuihin teoksiin, lukemaan opetteleville tarkoitettuihin helppolukuisiin kirjoihin, alakouluikäisille ja varhaisnuorille kirjoitettuun kirjallisuuteen kuin nuorten ja nuorten aikuisten teoksiin. Oman vaikeutensa teosten arviointiin tuokin se, että lukuisten lajien lisäksi lasten- ja nuortenkirjallisuutta kirjoitetaan niin eri-ikäisille lukijoille.

On hienoa voida todeta, että suomalainen lasten- ja nuortenkirjallisuus on huolellisesti tehtyä ja hyvää. Oli kyse sitten lukemaan rutinoivista sarjoista, lomalukemistoon sopivasta viihteestä tai vaikkapa surua ja menetystä kuvaavasta täsmäkirjallisuudesta, vuoden kirjasato osoittaa suomalaisten tekijöiden panostuksen ja osaamisen. Olkaamme ylpeitä kirjailijoista, kuvittajista, kustannustoimittajista, taittajista, graafikoista, kustantamoista, sekä kirjastolaitoksesta. Heidän kaikkien ansiosta kirjat ovat ulottuvillamme.

Tänä vuonna julkaistu suomalainen lasten- ja nuortenkirjallisuus käsittelee useiden eri kirjallisuudenlajien kautta ihmisyyden, rakkauden ja ystävyys-teemoja. Näiden aiheiden tarkastelu läpäisee yhtä lailla kauno- kuin tietokirjallisuuden. Kysymykset omasta itsestä, identiteetistä, rohkeudesta, uskalluksesta, pystyvyydestä ja oikeudesta rakkauteen punoutuvat osaksi niin maagisia fantasiamaailmoja kuin tuttua arkimaisemaa, ja niitä tarkastellaan sekä viihteellisissä että vaikeampiin aiheisiin paneutuivissa teoksissa.

Tästä monipuolisesta ja tasokkaasta joukosta ovat raatityön aikana nousseet esiin teokset, jotka ovat kaunokirjallisesti korkeatasoisia ja tuovat jotain uutta, kiehtovaa, samastuttavaa ja havahduttavaa suomalaiseen lasten- ja nuortenkirjallisuuteen. Vuoden ehdokasteokset vetävät kukin lukijan mukaan maailmaansa, josta lähtiessä oma mieli on täydempi ja viisaampi kuin ennen. Ne tavoittavat monenikäisen ihmisen ja ovat kertomuksia, jotka koskettavat. Ne ovat tarinoita, jotka ovat halunneet tulla kerrotuiksi. Meidän lukijoiden onni on saada lukea ne.

